

EICHLER Bogumir

Eichler Bogumir (1843–1905) – syn Karola Ferdynanda – aptekarza i Fanny Matyldy z Hoeftów, botanik-florysta, z zawodu geometra

Urodził się 18 III 1843 roku w Międzyrzeczu Podlaskim. Nauki średnie pobierał w gimnazjum realnym w Warszawie wykazując zamiłowanie do nauk przyrodniczych. Pragnąc poświęcić się studiom technicznym w roku 1862 wyjechał za granicę do Magdeburga. Wypadki roku 1863 skłoniły go do powrotu do kraju i wstąpienia do szeregów powstańczych. Przeżył powstanie, lecz przez długie lata nie wolno mu było opuszczać Międzyrzecza; musiał więc zrezygnować z dalszych studiów technicznych za granicą. Wrodzone zdolności rysunkowe pomogły mu w nauce techniki miernictwa. Został geometrą i to zapewniło mu skromny byt i dawało okazję do częstych wyjazdów w teren. Świat roślinny wcześniej zwrócił jego uwagę. Zaczął więc kompletować zbiory, których początkowo nie umiał oznaczyć; powoli jednak zaczął sprowadzać nowe książki pogłębiając swoją wiedzę i rozszerzając zakres swych badań. Nawiązał korespondencję z wieloma specjalistami krajowymi i zagranicznymi, którzy pomogli mu w opracowaniu niektórych zbiorów. Dzięki pomocy Kasy im. Mianowskiego stał się posiadaczem mikroskopu. Okoliczność ta pozwoliła mu nie ograniczać się do obserwacji roślin wyższych, jak to najczęściej czynili floryści amatorzy zamieszkali na prowincji, lecz rozszerzać zakres badań na wszystkie działy świata roślinnego. Współpracował

z „Pamiętnikiem Fizjograficznym”, gdzie od roku 1883 ukazały się doskonale opracowane spisy roślin kwiatowych, paprotników, a następnie mchów, wątrobowców, porostów, glonów, wreszcie grzybów zebranych na Podlasiu.

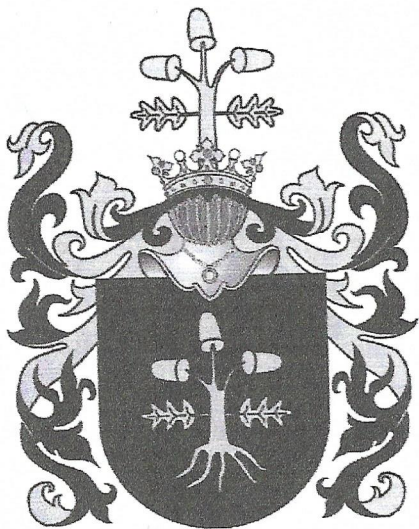
Dzięki wytrwałej pracy Eichlera okolica Międzyrzecza została zbadana pod względem florystycznym, jak żadna inna miejscowość w kraju (73 przyczynki). Był w owym czasie prawie jedynym badaczem biologii roślin kwiatowych. Zwłaszcza zjawisko współżycia grzybów z korzeniami wyższych roślin (*mykorhiza*) interesowała go bardzo. I w tej dziedzinie zostawił kilka przyczynków. Badał on również budowę i zawartość pęcherzyków pływaczów krajowych (*Utricularia*), własności światła opieńki brzozonej. Zwracał również uwagę na wczesne lub późne zakwitanie niektórych roślin w związku ze zjawiskami meteorologicznymi, na zjawiska zorzy polarnej czy meteorów, na zjawianie się rzadkich gatunków, na pewne zjawiska z życia zwierząt. Był bystrym i znakomitym obserwatorem wszelkich zjawisk przyrodniczych. Wiadomości o grzybach i glonach Polski dzięki jego pracom znacznie się rozwinęły. Wśród glonów i grzybów, które zbierał, znalazło się wiele nowych odmian gatunków, opisanych przez niego po raz pierwszy. W wydawnictwach Akademii Umiejętności w Krakowie wspólnie z Raciborskim opisał 20

nowych form desmidiów, wspólnie z Gutwińskim 50. Znany mykolog J. Brasadola z Trydentu na zasadzie materiału przysłanego przez Eichlera ogłosił spis 493 rzadszych form grzybów, wśród których jest jeden nowy rodzaj, nazwany *Eichleriella* (z rodz. *Tremellaceae*) i 53 nowe gatunki. Nazwisko naszego badacza zostało uwiecznione przez włoskiego uczonego w pięciu nowych nazwach gatunkowych następujących grzybów: *Radulum*, *Tulasnella*, *Lachnea*, *Heliotium* i *Fusarium*.

Obok pracy zawodowej i naukowej należy jeszcze podkreślić jego ofiarę działalności oświatowo-społecznej wśród unitów Podlasia prześladowanych przez rząd carski. Zmarł na serce w Warszawie 20 XI 1905 r. Pochowany został w grobach rodzinnych w Międzyrzeczu.

Bibliografia:

1. Hryniewicz B.: *Eichler Bogumir* (w:) „Polski słownik biograficzny”, Kraków 1948 t. VI, s. 208–209
2. Lech Z.: *Działalność aptekarska i kulturalno-polityczna Eichlerów w Międzyrzeczu* (w:) „Rocznik Międzyrzecki” t. X, s. 60–77
3. Kornacki R.: *Międzyrzeccy Eichlerowie* (w:) „Rocznik Międzyrzecki” t. XXIX–XXX. Międzyrzec Podlaski 1999, s. 271–275

EICHLER

Karol Ferdynand

Eichler Karol Ferdynand (1792–1855), herbu
Dąbnik – międzyrzecki aptekarz, uczestnik walk
narodowowyzwoleńczych

Urodził się w roku 1792 w Bydgoszczy. Był synem Gotfryda – fryzjera i perukarza oraz Krystyny – matki wielodzietnej rodziny. Stał się protoplastą rodu międzyrzeckich Eichlerów. Dzieciństwo spędził w Bydgoszczy, zawodu aptekarza uczył się we Włocławku w aptece Antoniego Golanowskiego, zaś egzaminy na aptekarza składał w Warszawie – pierwszy w roku 1808, drugi zaś w roku 1809. Początkowo pracował w Warszawie, a w roku 1810 zgodnie z rozkazem Inspekcji Generalnej Służby zdrowia pełnił obowiązki aptekarza w fortecy zamojskiej, której komendantem był wówczas gen. Maurycy Hauke (1773–1830). Przez pewien czas pracował też w Lublinie, by w roku 1812 wykonywać obowiązki starszego aptekarza przy szpitalu w Siedlcach. W maju tegoż roku otrzymał nowy rozkaz związany z przygotowaniem Napoleona, a zatem i Armii Księstwa Warszawskiego do wymarszu na wojnę z Rosją. Objął stanowisko starszego aptekarza ambulansu wojkowego w 4 Dywizji Lekkiej Kawalerii pod dowództwem gen. Aleksandra Różnieckiego. Ambulans składał się z apteki polowej, 4 furgonów zaopatrzonych w „...duży zapas wszystkiego co tylko potrzebne do opatrunku rannych w boju, kaźdy furgon 4-ma końmi zaprzęgnięty, 10-ciu furgonistów żołnierzy i sierżanta, 12-tu żołnierzy do ambulansu na posługę rannych i podaptekarza...”. 24 VI

1812 roku Wielka Armia Napoleona przekroczyła Niemen w rejonie Tylży. Dywizja gen. Różnieckiego otrzymała rozkaz wymarszu w kierunku na Węgrów, Wyszaków, Łomżę, Szczuczyn, Augustów aż pod Grodno. Podczas kampanii K. Eichler ratował życie i zdrowie żołnierzy polskich, francuskich, niemieckich i rosyjskich. Brał udział w bitwie pod Komanawem, gdzie jego dywizja poniosła ciężkie straty. Stale piętrzyły się kłopoty związane z zaopatrzeniem ambulansu. Brakowało opatrunków, lekarstw i żywności. W miarę zbliżania się do Moskwy było coraz trudniej. Bierze udział ze swoją dywizją w bitwie pod Borodino 7 IX 1812 roku, a 14 IX dociera do Moskwy, gdzie zobaczył Napoleona przy stole polowym. Bierze udział w kolejnych bitwach, które są coraz mniej pomyślne dla Napoleona. Z bratem Danielem, który służył w V korpusie księcia Józefa Poniatowskiego jako „Stabs Doktor” przeżywa prawdziwe piekło pod Berezyną.

Po klęsce Napoleona podczas koszarnej drogi powrotu spotykał się z ludzką życzliwością, dlatego wrócił do Warszawy w grudniu 1812 roku. Niestety zaczyna chorować i puchnąć na całym ciele. Po powrocie do zdrowia rozpoczyna studiowanie farmacji i po dwóch latach studiów otrzymuje dyplom farmaceuty.

W 1819 roku przyjeżdża do Międzyrzecza na kontrolę miejscowej apteki prowadzonej nie-

udolnie przez pana Barańskiego. Apteka była w opłakanym stanie. Najprawdopodobniej już w trakcie lustracji apteki dojrzała myśl przeprowadzenia się do Międzyrzecza i prowadzenia zakładu z prawdziwego zdarzenia. Eichler zaciąga pożyczkę na zakup urządzeń i leków do własnej już apteki i osiada w Międzyrzeczu. W listopadzie 1819 roku apteka jest już gotowa. Na brak pracy nie narzekał, bo oprócz miejscowych obywateli zaopatrywali się tutaj w leki mieszkańcy okolicznych wsi. 26 X 1820 roku poślubił w Warszawie Fanny Matyldę z Hoefców i przywiózł do siebie. W roku 1828 z powodu słabego zdrowia wyjeżdża do Niemiec (Berlin, Lipsk, Drezno). Przedtem jeszcze wydzierzał ziemię w pobliżu swojej apteki i założył plantację ziół aptecznych, które dostarczał również odbiorcom warszawskim. Wybuch powstania listopadowego zastaje go w Międzyrzeczu. Już w lutym 1831 roku dociera do Międzyrzecza pierwszy transport rannych spod Wawra. Byli to Polacy i Rosjanie. Dwa tygodnie z doktorem opatrywali rannych żołnierzy. Z braku chirurga Eichler musiał sam operować. Przysznawał, że chirurgia nie była mu całkiem obca, ponieważ musiał się nią zajmować podczas kampanii napoleońskiej. Jeszcze w tym samym roku musiał walczyć z epidemią cholery, która „wybuchła” w Europie i została przywleczona do Królestwa Polskiego. W walce z chorobą stosował bardzo proste środki lecznicze: „kąpiel gorącą i następnie mocne nacieranie i tarcie ciała szczotkami”. Na okres panowania cholery w Międzyrzeczu przypada bitwa pod Międzyrzecem i Rogoźnicą między wojskami polskimi i rosyjskimi.

Rodzina Eichlerów powiększała się z roku na rok. Do roku 1833 było już sześcioro, a wkrótce urodziło się jeszcze dwoje. Wszystkim

dzieciom rodzice nadali imiona polskie: Władysław, Jadwiga, Helena, Renata, Maria, Kazimierz, Bogumir i Edward. W latach 1829–1830 laboratorium przy aptece Eichlerów wyposażono w nowoczesne urządzenia przywiezione z Niemiec. W 1847 roku ciężko chory Karol F. Eichler napisał „Instrukcję dla mojej apteki”. W tym swojego rodzaju testamencie w 19 punktach zawarł wskazówki dotyczące organizacji apteki, obsługi klientów, wyboru lekarstw, a także etyki aptekarza. Wcześniej w 1842 roku otrzymał od władz rosyjskich w dowód uznania Patent i Order Św. Stanisława kl. III, a wkrótce potem w roku 1844 szlachectwo. Obrał sobie herb „Dąbnik”. Zmarł w roku 1855.

Bibliografia:

1. Geresz J.: *Międzyrzec Podlaski. Dzieje miasta i okolic*. Biała Podl. – Międzyrzec Podl. 1995, s. 127, 130, 133
2. Kornacki R.: *Międzyrzecy Eichlerowie* (w): „Rocznik Międzyrzecki” t. XXIX–XXX. Międzyrzec Podlaski 1999, s. 271–275
3. Kowalski M.: *Dokumenty dotyczące służby wojskowej aptekarza Karol Eichlera (1809–1816)* (w): „Rocznik Międzyrzecki” t. IX. Międzyrzec Podlaski 1977, s. 120–123
4. Lech Z.: *Karol Eichler – aptekarz międzyrzecki* (w): „Rocznik Międzyrzecki” t. IX. Międzyrzec Podlaski 1977, s. 5–23
5. Lech Z.: *Działalność aptekarska i kulturalno-polityczna Eichlerów w Międzyrzeczu* (w): „Rocznik Międzyrzecki” t. X, Międzyrzec Podlaski 1978, s. 60–77
6. Lech Z.: *Bieg życia mój. Nieznany pamiętnik farmaceuty Księstwa Warszawskiego Królestwa Kongresowego*. Archiwum Historii Medycyny. Tom XLI, 1978, z. 1 i 2, s. 11–123 i 261–273